

Begroting 2024 Forum voor Democratie

Voorzitter,

Wie hier stelt dat het financieel goed gaat met de gemeente Heerlen, adviseer ik een basiscursus Financiën te gaan volgen.

Leg de begrotingen van 2017 t/m 2024 naast elkaar en je ziet het fenomeen waar de econoom en Nobelprijswinnaar Milton Friedman ons al in de jaren 70/80 voor waarschuwde: een steeds groter wordende overheid die in zekere zin steeds meer intervenueert in het leven van de gewone burger. Voor FVD een trieste en ontluisterende constatering.

Bedroeg de begroting van onze gemeente in 2017 nog 387,9 miljoen. In 2023 bedraagt deze maar liefst € 506 miljoen. In absolute getallen een stijging van € 118,1 miljoen, een procentuele stijging van 30,45%!

Ervan overtuigd dat we zouden moeten streven naar een zo klein mogelijke overheid, die zich slechts zou moeten richten op een aantal kerntaken - zoals bijvoorbeeld veiligheid - is het vreemd te moeten constateren dat juist deze kerntaak, afgezet tegen de totale begroting in de periode 2017-2024, nauwelijks een procentuele stijging laat zien.

Het wat ons betreft meest schokkende is echter dat de overheadkosten van het gemeentelijk apparaat in 2024 81,2 miljoen gaan bedragen. Dat is maar liefst 16% van onze totale begroting. Vergelijk dit eens met 2017: 48,1 miljoen. In absolute zin een stijging van 33 miljoen, procentueel derhalve bijna 70%. Ik denk dat Milton Friedman zich bij het zien van deze getallen in zijn graf omdraait, wetende dat zijn waarschuwingen aan dovemans oren bleken te zijn gericht. Gezien de gebezigde termen in deze begroting, kunnen we er van uit gaan dat het gemeentelijk apparaat alleen nog maar gaat groeien. Brede welvaart, bestaanszekerheid, proactief verduurzaamheidsbeleid, circulaire economie, reduceren CO2, inclusiviteit, gelijke kansen, versterken biodiversiteit, soorten managementplan, diversiteitsagenda, deelauto's, deelfietsen, mentaal welbevinden en ga zo maar door. Allemaal termen die een nog groter gemeentelijk apparaat willen rechtvaardigen.

Voorzitter,

Laten we de term "Brede welvaart" eens nader bekijken. Een modewoord afkomstig van de Sustainable Development Goals die dit college zo sterk omarmt. Dit college borduurt voort op het wijdverspreide misverstand dat een overheidsinstantie verantwoordelijk is voor het bevorderen van brede welvaart. Hoewel de gemeente wellicht een (kleine) rol kan spelen in het creëren van gunstige omstandigheden, is brede welvaart geen exclusieve taak van een overheid. Een cruciaal aspect van brede welvaart is namelijk dat het begint bij individuele verantwoordelijkheid. Ieder individu heeft een rol te vervullen in het streven naar een betere

kwaliteit van leven voor zichzelf en anderen. Dit betekent dat we zelf keuzes moeten maken die bijdragen aan onze gezondheid, ons welzijn en onze persoonlijke groei. Als individuen kunnen we actief deelnemen aan lokale initiatieven, vrijwilligerswerk doen of ons inzetten voor maatschappelijke doelen. Met andere woorden: niet de overheid, maar de samenleving als geheel moet samenwerken om brede welvaart te bereiken.

Voorzitter,

Wat is er toch aan de hand met onze jeugd? Was de totale post voor jeugdzorg in 2017 nog 30,1 miljoen. In 2024 is hiervoor in de begroting een bedrag opgenomen van 57 miljoen. Een absolute stijging van bijna 27 miljoen, procentueel een stijging van ongeveer 90%.

Voorzitter, we kunnen ons steeds maar weer blijven verschuilen achter de steeds slechter wordende geestelijke gesteldheid van onze jeugd. Maar word het niet ook eens langzaam tijd om onze gemaakte keuzes voor organisaties zoals Jens en ook Xonar te gaan heroverwegen? Ik kan op basis van deze cijfers niet anders concluderen dan dat dergelijke inefficiënte organisaties alleen maar kunnen overleven met steeds meer gemeentelijke steun? Wordt het niet eens tijd de marktwerking weer in de jeugdzorg terug te brengen?

Een van de belangrijkste voordelen van marktwerking in de jeugdzorg is het stimuleren van efficiëntie en kostenbesparing. Door verschillende zorgaanbieders met elkaar te laten concurreren, ontstaat er een prikkel om zo effectief mogelijk te werken en kosten te besparen. Dit kan leiden tot een betere allocatie van middelen en uiteindelijk tot meer waarde voor het geld dat wordt besteed aan jeugdzorg.

Bovendien kan marktwerking leiden tot innovatie binnen de sector. Zorgaanbieders worden gestimuleerd om nieuwe methoden en benaderingen te ontwikkelen om zo concurrerend te blijven. Dit kan resulteren in betere behandelmethoden en meer gepersonaliseerde zorg voor jongeren die dit nodig hebben.

Een ander belangrijk argument voor marktwerking in de jeugdzorg is de verbetering van de kwaliteit van zorg. Concurrentie dwingt zorgaanbieders om te streven naar een hogere kwaliteit om zich te onderscheiden van hun concurrenten. Dit kan leiden tot meer focus op het bieden van effectieve en evidence-based interventies, wat uiteindelijk ten goede komt aan de jongeren die deze zorg ontvangen.

Bovendien kan marktwerking leiden tot meer transparantie binnen de sector. Door het vergelijken van prestaties en resultaten tussen verschillende zorgaanbieders wordt het mogelijk om inzicht te krijgen in welke instellingen goed presteren en welke verbeteringen nodig hebben. Dit stelt beleidsmakers in staat om gerichte maatregelen te nemen om de kwaliteit verder te verbeteren.

Een ander belangrijk aspect van marktwerking in de jeugdzorg is dat het jongeren en ouders meer keuzevrijheid geeft. Door verschillende zorgaanbieders met elkaar te laten concurreren, kunnen jongeren en hun ouders zelf bepalen welke instelling het beste aansluit bij hun behoeften en voorkeuren. Dit kan leiden tot een betere match tussen jongeren en hulpverleners, wat essentieel is voor een succesvolle behandeling.

Voorzitter,

Een van de opvallendste punten in deze begroting is het bedrag aan bijstandsuitkeringen. Voor 2024 is hiervoor een bedrag gereserveerd van 88,3 miljoen. Kan het college de

explosieve stijging t.o.v. 2023 (71,2 miljoen) verklaren? Ervan uitgaande dat deze explosieve toename kan worden verklaard, blijft opvallend dat t.o.v. het jaar 2017 nauwelijks sprake is geweest van een afname van het totaalbedrag aan bijstandsuitkeringen. Dit terwijl er jaarlijks een bedrag van 37,5 miljoen wordt uitgegeven voor het creëren van werkgelegenheid. Mag ik daaruit concluderen dat dit gemeentelijke programma gefaald heeft?

FVD is overigens van mening dat het creëren van banen en het stimuleren van economische groei primair een taak is voor ondernemers en bedrijven. Zij hebben de kennis, ervaring en middelen om nieuwe banen te creëren en innovatieve producten of diensten op de markt te brengen. De gemeente daarentegen heeft vaak beperkte expertise op dit gebied en kan zich om die reden beter focussen op haar kerntaken zoals veiligheid en infrastructuur. Ten tweede kan overheidsbemoeienis met werkgelegenheid leiden tot inefficiëntie en marktverstoring. Wanneer we banen gaan creëren door bijvoorbeeld subsidies te verstrekken aan bepaalde sectoren, kan dit leiden tot kunstmatige groei en oneerlijke concurrentie.

Voorzitter,

Gelukkig speelt het leven van overheden en daarmee ook van onze gemeente zich niet af in de echte wereld en leeft ze in haar eigen mooie sprookjeswereld waar alle dromen waarheid worden. Een fietsenstalling van 6 miljoen, het opkopen van panden in de binnenstad om de droom van dit college te kunnen realiseren, een jungle voor ons mooie stadhuis plaatsen, verplaatsen en weer herplaatsen, ja zelfs een zwembad in een kerk behoort tot de mogelijkheden. Mocht dit laatste lukken dan schaart Heerlen zich in een rijtje illustere zwembaden wereldwijd, welke opvallen door hun exotische ligging (Malediven), fantasierijke ontwerp (Singapore) of door hun historische context, zoals Repton Park, het Gellert Hotel in Boedapest en het Stadtbad Charlottenburg in Berlijn. WAUW!!

Wie zich afvraagt waar al het geld voor deze projecten vandaan komt, verwijs ik overigens naar pagina 163 van de begroting van 2024. Hadden we als gemeente in 2022 nog een bedrag van € 288.792.000 aan vaste schulden. In 2024 zal dit bedrag € 375.808.000 bedragen. Een stijging van ruim € 87.000.000 en het bereiken van een schuldenplafond is naar alle waarschijnlijkheid nog lang niet in zicht.

Consequentie van deze sprookjes zal uiteraard zijn dat we de komende jaren de begroting, en de bureaucratie nog verder zullen zien toenemen. En voor degenen die dit nog niet doorhebben, de steeds groter wordende overheden wordt gefinancierd door monetair beleid in de vorm van geldcreatie, wat dan weer inflatie tot direct gevolg heeft, wat weer tot gevolg heeft dat we gemeentelijke programma's moeten optuigen om de stijgende armoede ten gevolge van de inflatie te verzachten. Met andere woorden: een vicieuze cirkel waar we zonder gezond verstand nooit meer uit zullen komen.

Concluderend voorzitter,

Net als dit college had ik graag een verhaal met optimisme en positiviteit willen vertellen. Dit is echter – gezien FVD niet in een sprookjeswereld leeft – voor ons niet mogelijk.

Tot zover mijn bijdrage in de 1^e termijn.